

Toen we de gors onder goede belichting waarnamen viel ons direkt de markante koptekening op. Mede door het geluid dat ons niet vertrouwd in de oren klonk dachten we aan een Dwerg- of Bosgors. De gors werd ongeveer anderhalf uur geobserveerd en later gefotografeerd. Daarbij werden de volgende notities gemaakt:

Beschrijving (uitgewerkt aan de hand van in het veld gemaakte aantekeningen).

Grootte: ongeveer als Kneu, opvallend kleiner dan Rietgors.

1 KOP: kruin zwartbruin, kruinstreep - roestbruin met zeer fijne zwarte streepjes, oog - zwartbruin, oogring - wit, wenkbrouwstreep - roomkleurig, teugel - kastanje roodbruin, oorstreek - kastanje roodbruin, zwart omljnd, baardstreep - onduidelijk zwart, keel - wit, snavel - zwartbruin, bovensnavel recht, enigszins opgewipt.

2 BOVENDELEN: Mantel - grijsachtig, rug - donkerbruin met zwarte strepen, stuit - bruin, staart - had hooguit drie of vier staartpennen waarvan de buitenste staartpen veel wit, vleugels - donkerbruin met lichte vleugelstreep.

3 ONDERDELEN: borst en flanken - isabel kleurig, zwart gestreept, buik - vuilwit, ongestreept, poten - lichtbruin.

Konkluderend uit de veldnotities en nageslagen literatuur betrof deze waarneming een Dwerggors. Deze in Siberie en Noord Rusland tot in N.O.-Noorwegen broedende gors overwintert in Zuid tot Zuidwest Azie. In Nederland is de Dwerggors een zeldzame, onregelmatige gast, overwegend in trekijden.

Deze waarneming is door de C.D.N.A. aanvaard.

John Vereijken, Margrietstraat 59, Beek en Donk
Piet van Tilburg, Antoniusstraat 33, 5725 AP Heusden (gem. Asten).

BROEDVOGELINVENTARISATIE VAN GRUTTO'S TE SONNIUSWIJK, SON.

Inleiding

In 1987 heb ik een broedvogelinventarisatie van Grutto's uitgevoerd in het agrarische gebied Sonniuswijk, gelegen ten noordwesten van Son en Breugel. Ik heb dit gedaan omdat het gebied in de nabije toekomst verkaveld wordt in het kader van de ruilverkaveling Sint Oedenrode. De resultaten van deze inventarisatie worden in deze mededeling besproken en worden vergeleken met een inventarisatie uit 1982.

Het gebied

Het geïnventariseerde gebied ligt voor het grootste deel in de gemeente Son en Breugelen voor een klein deel in de gemeente Best (figuur 1).

Het is gelegen in de atlasblokken 51-24 en 51-25. Het betreft een jonge heideontginning met een, open en grootschalig karakter (zie figuur 1). In het westelijk deel ligt een waterwingebied met rondom het pompstation een aantal waterleiding-bosjes (jonge aanplant). Ondanks de relatieve grootschaligheid zijn er verschillende kleine graslandpercelen met slootjes ertussen te vinden. Deze zijn behoorlijk vochtig, vaak tot vrij laat in het jaar. Ook in Sonniuswijk echter neemt de smerige maisteelt hand over hand toe. Dit gaat bovendien gepaard met een continue vestiging van biostallen, met name langs de Airborneweg in het noordelijke en oostelijke deel van het gebied.

Methode

Bij de inventarisatie en wijze van interpreteren is uitgegaan van het Handboek Vogelinventarisatie (Hustings et al. 1985) en de handleiding van het BSP (SOVON & CBS 1986). In 1987 zijn er vier bezoeken aan het gebied gebracht, alle in de late ochtend, waarvan twee tussen de datumgrenzen van de Grutto. Het gebied is daarbij systematisch afgefietst en afgestuurd en er werd zoveel mogelijk rekening gehouden met verplaatsingen. De inventarisatie van 1982 is door mij uitgevoerd in het kader van een project van VWG De Kempen. Er zijn toen drie bezoeken gebracht, waarvan een tussen de datumgrenzen. De wijze van inventariseren was vergelijkbaar met die in 1987.

Resultaten

In figuur 2 is de verspreiding van de Grutto-territoria in 1982 en 1987 aangegeven. In 1982 werden er 21 territoria vastgesteld en in 1987 17. In grote lijnen komt het verspreidingspatroon in beide jaren met elkaar overeen. Een uitzondering hierop is het oostelijke deel van het gebied, waar in 1987 geen Grutto's meer voorkwamen. Dit is voornamelijk te wijten aan de toename van de bio-industrie in het deel.

Het grootste deel van Sonniuswijk bestaat uit maisakkers. De territoria in 1987 zijn veel meer geconcentreerd in de geschikte delen, die nog over zijn als enclaves in het maisgeweld. Toch is er ook in 1987 een voor Brabantse begrippen respectabel aantal Grutto-territoria vastgesteld. De norm die de provincie Noord-Brabant hanteert voor het vaststellen van goede weidevogelgebieden (voor de Grutto 10 paar per 100 ha of meer) wordt in het centrale deel van Sonniuswijk nog steeds gehaald (zie ook Heijnen et al. 1986). Het is te hopen dat er ook na de ruilverkaveling in Sonniuswijk plaats is voor broedende Grutto's.

Jan van der Winden, Postbus 19184, 3501 DD Utrecht.

Literatuur

- Heijnen, T., F. Post & J. van der Winden 1986. Avifauna onderzoek midden en oost Brabant - interimrapportage. PPD Noord-Brabant, Den Bosch.
 Hustings, F. et al. 1985. Vogelinventarisatie - achtergronden, richtlijnen en verslaglegging. Pudoc, Wageningen.
 SOVON & CBS 1986. Handleiding Bijzondere Soorten Projekt (broedvogels). Arnhem.

Figuur 2. De verspreiding van de territoria van de Grutto in 1982 en 1987
(1982: 21 territoria, 1987: 17 territoria).

